

Vanhusneuvoston kokous 7/2019

Aika: 09.10.2019 klo 12.30-16.10

Paikka: Valtuustotalo, Kokoomuksen ryhmähuone

Kutsutut:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Marja-Liisa Lahtinen

~~Gustav Båsk~~

Veronica Biaudet

Kerttu Perttilä

~~Kalevi Kivistö~~

Antero Krekola

Matti Passinen

Katri Rannisto

~~Hannu Viitanen~~

Anu Helle

Lasse Hoffman

Riitta Lahikainen

Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

~~Susanna Tommila~~

Ida Stolt-Hagelberg

Matti Lyytikäinen

Kari Sirviö

Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

Maria Guzenina

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.32

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys lisäyksillä kohtaan 14.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin pöytäkirjantarkastajaksi puheenjohtajan lisäksi Veronica Biaudet.

5. Terveysasemapalveluseteli

Suvituulia Taponen terveysasema -palvelusetelin projektista esitteli uudenlaisen palvelumallin kokeilua Espoon keskuksen alueella. Asiasta pyydetään lausuntoa vanhusneuvostolta sosiaali- ja terveyslautakunnan kokoukseen. Palveluseteli tarkoittaa sitä, että kuntalainen voi valita julkisen terveydenhuollon sijaan yksityisen tahon tarjoaman palvelun: yleislääkärin vastaanoton, sairaanhoitajan tai terveyden hoitajan vastaanoton ja muutamia lisäpalveluja. Palveluntuottajaa voi tietyn määräajan jälkeen vaihtaa. Espoon kaupunki määrittää palvelun sisällön. Tuottajiksi kokeiluun pääsevät kaikki Espoon keskuksessa sijaitsevat yritykset, jotka täyttävät kaupungin määrittelemät ehdot. Käyntimaksut asiakkaalle palveluseteliä käytettäessä ovat samat kuin kaupungin omissa palveluissa. Palvelusetelikokeiluun voivat osallistua kaikki espoolaiset, jotka haluavat terveyspalveluja Espoon keskuksen alueella.

Tavoitteena on aloittaa palvelusetelikokeilu toukokuussa 2020. Espoon keskuksen kaupungin Samarian terveysasematoiminta jatkuu kuten tähänkin asti, mutta Omalääkärisi -terveysaseman sopimus päättyy.

Palveluseteliprojektia esitellään sosiaali- ja terveyslautakunnassa ja asukasfoorumissa.

Käsittelystä: Kysymys: mitä kokeilu maksaa kaupungille, miten järjestyvät laboratorio- ja mielenterveyspalvelut? Vastaus: palvelusetelin arvo määritellään kapitaatiopohjaiseksi eli korvaus ei perustu yritykselle potilaan käyntikertojen perusteella. Kustannukset vastaavat nykyisiä kustannuksia kaupungille. Kapitaatio perustuu asiakkaiden ikään ja sitä korjataan tarvittaessa jälkikäteen. Mahdollisesti mielenterveys- ja fysioterapiakäynneistä korvataan käyntiperusteisesti. Kysymys: missä tarjotaan tietoa palveluntuottajista? Vastaus: tämä on vielä avoin, alustavasti on tarkoitus lähettää kirjeet koteihin ja, että tietoa on saatavissa internetistä. Kysymys: huolestuttaa, jos Espoon keskuksen alueelle tulee lisää yksityisiä palveluntuottajia ja lääkäreitä katoaa kaupungin terveysasemilta. Vastaus: palvelua tuotetaan samoina ajankohtina ja samoilla ehdoilla kuin kaupunginkin palveluissa. Kysymys: pääseekö yksityinen yritys HUS – ja muihin terveystietoihin? Vastaus: kyllä. Kysymys: tämä on projekti, voidaanko siitä luopua tarvittaessa? Onko tarkoitus laajentaa toimintaa koko Espooseen? Poikkeavaako Espoon keskuksen terveyskeskuspalvelujen käyttö muiden alueiden vastaavasta käytöstä? Vastaus:

kokeilu kestää 5 vuotta, jotta saadaan riittävästi kokemusta. Kokeilua arvioidaan ja sen jälkeen päätetään laajennuksesta yms. Kustannustehokkuus ei ole motiivina kokeilulle. Kysymys: tuleeko palveluntuottajien ehtoihin vaatimus yrityksen koosta tai yhteistyöstä kaupungin kanssa? Vastaus: ei ole laadittu kokoon liittyviä rajoituksia, mutta muut palvelun sisältöön vaikuttavat ehdot saattavat vaikuttaa jonkin verran. Kysymys: onko esteettömyys mainittu ehdoissa? Vastaus: kyllä. Kysymys: miten vaikutetaan siihen, ettei asiakkaita ohjata liian helposti erikoissairaanhoidon? Vastaus: tutkimuksista ei makseta suoriteperäisiä korvauksia. Kysymys: onko Espoon keskuksen alueella riittävästi yksityisiä toimijoita? Kannattaako kapitaatio yksityiselle toimijalle? Vastaus: markkinakartoituksen perusteella on kaksi yritystä, jotka voisivat käynnistää palvelutuotannon 1.5.2020. Kapitaatiolaskelmat tarkentuvat parin viikon sisällä.

Lausuntotoimikunta laatii ehdotuksen vanhusneuvostolle. Onko muuta kirjallista materiaalia, jota vanhusneuvosto voi hyödyntää? Listatekstistä saisi todennäköisesti hyvän käsityksen asiasta. Puheenjohtaja toivoo, että myös virkamiesjäsenet ottavat kantaa lausuntoon.

Päätös: merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi.

6. Vanhusneuvostolle tulleita aloitteita tiedoksi

Elinvoimaa ikääntyneille -liitteen (28.-29.9.2019) vanhusneuvostoartikkelin tiimoilta sihteerille on tullut aloitteita ja kannanottoja, jotka välitetään vastattaviksi:

- Espoon kaupungin palvelupisteissä se ei ole teknisesti mahdollista aktivoida 68+ -korttia/ranneke, ainoastaan uimahalleissa tämä on mahdollista. Ehdotetaan, että myös Espoon palvelupisteisiin voidaan sijoittaa +68 - kortin/rannekkeen aktivoinnin mahdollistavaa tekniikkaa.
- Tarvitaan paremmat bussiyhteydet Laaksolahdesta Viherlaaksoon (16 allekirjoittajaa)
- Bussilinja Karakalliosta Leppävaaran uimahallille
- Bussilinja 27 (Helsinki-Jorvi) ei enää kierrä Karakallion kautta, vaan kulkee Turuntietä. Jorviin on vaikea päästä Karakalliosta
- Aikataulut bussipysäkeille
- Kannatetaan aikarajoituksen poistoa 70 + väestöltä HSL -liikenteessä
- Seniorineuvola Espooseen
- Tapiolan asiakasraadin aloite palvelulinjasta Leppävaaran uimahallille (tätä on jo selvitetty ja viety asia tiedoksi HSL:lle)

Päätös: merkittiin aloitteet tiedoksi ja päätettiin, että lähetetään aloitteet myös konsernijaostolle.

7. Vanhusneuvostolta pyydettävät lausunnot sosiaali- ja terveyslautakuntaan/ Matti Lyytikäinen esitteli lausuttavia asioita.

- Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto Tila- ja asuntojaoston investointiohjelmasta vuosille 2020 – 2029
- Omaishoidon tuen toimintaohje / tekninen korjaus (tiedoksi sosiaali- ja terveyslautakunnalle)
- Pitkäaikaishoidon valvonnan osavuosisikatsaus
- Vastine Lähimmäisapu ry:n tilanteeseen liittyvään valtuustokysymykseen

Käsittelystä: Matti Lyytikäinen esitteli myös selvitystä Sipilän hallituksen aikana myönnettyjen valtionosuuksien käytöstä omaishoidon tuen kehittämisessä. Espoo ei saa valtionosuuksia, mutta omaishoittoon on kohdistettu joka vuosi lähes 10% lisää rahaa.

Pitkäaikaishoidon valvonnan osavuosisikatsaus: ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä on tehty vuonna 2019 syyskuuhun mennessä 48 kpl. Tehostetussa valvonnassa on heinä-syyskuussa ollut 5 hoivakotia. Pitkäaikaishoidon valvonnan osavuosisikatsauksista ei periaatteessa anneta lausuntoa, ellei ole jotain erityistä nostettavaa asiaa, periaatteessa vanhusneuvosto lausuu vain kerran vuodessa valvontaraportista.

Todettiin, etteivät elä ja asu - seniorikeskukset ole investointiohjelmassa 2020-2029. Keskusteltiin erityisesti Matinkylän elä ja asu -seniorikeskuksen toteuttamisesta. Päätöksiä siitä ei ole toistaiseksi.

Päätös: Merkittiin esitykset tiedoksi. Vanhusneuvosto sopi lausuntojen antamisesta.

8. PKS -vanhusneuvostojen tapaaminen Vantaalla 22.10.2019 juhlaohjelma ja kannanottoluonnoksen hyväksyminen

Osallistujamäärä on alustavasti rajattu viiteen/kaupunki. Jos on kovasti kiinnostusta osallistua, on tästä lukumäärästä mahdollista joustaa jonkin verran. Sihteeri ilmoittaa osallistujat Vantaan vanhusneuvoston sihteerille. Kokous aloitetaan klo 12.30, ja viimeistään klo 14.45 siirrytään ruokalan puolelle kakkukahveille, ja juhlaseminaari alkaa klo 15.15. Sekä kokous että juhlaseminaari ovat kaupungintalon valtuustosalissa (Asematie 7, Vantaa)

Seminaari myös kuvataan ja lähetetään suorana Vantaa-kanavalla. Vantaa-kanavan kautta voi seurata esityksiä ja esittää kysymyksiä, vaikka ei pääsisikään paikan päälle. Tallenteen voi katsoa myös jälkikäteen.

Vanhusneuvostojen yhteiseksi kannanotoksi on valittu Espoon ehdotus aikarajan poistamisesta 70+ väestön alennusmatkalipusta. Helsingin vanhusneuvoston sihteeri laatii luonnoksen.

PKS -vanhusneuvostojen kannanottoluonnos, jonka on luonnostellut Helsingin vanhusneuvoston sihteeri aiempien kannanottojen pohjalta: keskusteltiin, mihin lippumalliin alennus sopisi. Alennus tulisi saada kaikkiin lippumalleihin ja tämä tulisi lisätä kannanottoon. Olli Männikkö ilmoittaa muiden PKS -kuntien vanhusneuvostojen puheenjohtajille ja sihteeille sovitut lisäysehdotukset

kannanottoon: alennus koskisi kaikkia lippumuotoja ja ilman aikarajoja. Lisätään myös kustannussäästöpotentiaali kuljetuspalvelutuessa. Kannatetaan ensimmäistä otsikkoehdotusta.

Päätös: Merkittiin tilaisuuden yksityiskohdat tiedoksi ja vanhusneuvoston kanta kannanottoluonnoksesta. Nimettiin osallistujat 22.10.2019 tilaisuuteen: Marja-Liisa Lahtinen, Kerttu Perttilä, Pentti Walkama, Matti Passinen, Anu Helle, Lasse Hoffman, Gustav Båsk ja Maria Guzenina.

9. Uudenmaan vanhusneuvostojen tapaaminen 13.11.2019 Espoossa, valtuustotalolla

Tilaisuuden tavoitteita ovat: 1) tulevaisuuden pohdintaa, kun sote kaatui, mitä yhteisiä intressejä vanhusneuvostoilla on vai onko niitä?
2) Uudenmaan vanhusneuvostojen tutustuminen ja hyvät käytännöt leviämään

Alustava ohjelma, jonka järjestys saattaa vielä muuttua riippuen perhe- ja peruspalveluministerin tai muun STM:n edustajan aikatauluista:

Kahvitarjoilu klo 9.30 - 10 kahviossa

Salissa:

10.00 Tilaisuuden avaus/ Olli Männikkö

10.15 Tervetuloa Espooseen/ Sirpa Immonen: vanhusneuvostotoiminta ja yhteistyö kaupungin näkökulmasta

10.30 Vanhusneuvostojen työn tulevaisuuden näkymiä ja haasteita/ STM:n edustaja

11.15 Tietoisku Espoon palveluista

11.30 Kevyt lounas kahviossa

12.15 Tutustumista ja keskustelua tavoitteista:

1. Tulevaisuuden pohdintaa: sote kaatui, mitä yhteisiä intressejä vanhusneuvostoilla on vai onko niitä?
2. Mitä hyviä käytäntöjä kuntanne vanhusneuvostolla on?

13.50 Tilaisuuden päätös

Päätös: päätettiin jatka esityksen pohjalta valmisteluja.

10. Jäsenten nimeäminen vanhusneuvoston toimikuntiin toimikaudelle 2019-2021 (14:15)

1. Järjestöavustustenjakotoimikunta arvioi virkamiesesitystä järjestöavustusten jaosta kerran vuodessa. Toimikunnassa on ollut kuusi vanhusneuvoston järjestöjäsentä.

2. Juhlatoimikunta valmistelee Sykettä Syksyyn -juhlaa, toimikunnassa on ollut neljä vanhusneuvoston järjestö- tai poliittista jäsentä sekä viestinnän edustaja.

3. Lausuntotoimikunta valmistelee esityksen pyydetyistä lausunnosta vanhusneuvostolle tai suoraan lautakunnalle. Toimikunnassa on ollut kolme jäsentä.
4. Aloitetoimikunta arvioi vanhusneuvoston järjestöiltä kerran vuodessa pyytämiä aloitteita ja palautteita ja tekee esityksen niiden etenemisestä. Toimikunnassa on ollut kolme-neljä jäsentä.

Päätös: nimettiin:

- järjestöavustustenjakotoimikuntaan kuusi jäsentä: Gustav Båsk, Kalevi Kivistö, Matti Passinen, Olli Männikkö (pj.), Kaija Viitakoski ja Hannu Viitanen
- juhlatoimikuntaan neljä jäsentä: Gustav Båsk, Riitta Lahikainen (pj.), Anu Helle, Olli Männikkö ja Hannu Viitanen
- lausuntotoimikuntaan viisi jäsentä: Olli Männikkö (pj.), Marja-Liisa Lahtinen, Kerttu Perttilä ja Katri Rannisto ja Sirkku Wallin
- aloitetoimikuntaan kolme jäsentä: Kerttu Perttilä, Katri Rannisto ja Lasse Hoffman.

11. Osallistumisen kulmakivet

Kehittämispäällikkö Tuija Norlamo esitteli asiaa. Osallistuva Espoo -ohjelmassa valmistellaan Osallistumisen kulmakiviä. Valmistelu tapahtuu vuorovaikutuksessa henkilöstön ja asukkaiden kanssa syksyn 2019 aikana. Valmisteluun toivotaan mukaan vaikuttamistoimielimiä.

Kuntalaiset osallistuvat ja haluavat osallistua ja vaikuttaa moniin asioihin varsinkin asuinalueellaan. Espoo -tarinasta voi löytää monista kohdista viittauksia osallisuuteen. Osallisuuden lisääminen edellyttää toimintatapojen muutosta. Ohjelmassa on hahmotettu kulmakiviä ja linjauksia. Osallistumisen kulmakiviä ovat avoin hallinto (avoimuus, julkisuus, ymmärrettävyys, saavutettavuus), demokratia (vaikuttaminen valmisteluun ja päätöksentekoon), asiakaslähtöiset palvelut (palvelujen kehittäminen yhdessä) ja lähitekeminen (paikallinen omaehtoinen toiminta, tuki ja esteiden poistaminen).

Osallistuva Espoo -ohjelma on käynyt useita keskusteluja, joista nousseita ideoita on koottu. Usein keskusteluissa on nostettu muun muassa alueellisuus, osallistuva budjetointi ja Espoo -app (älypuhelimeen ohjelma).

Käsittelystä: Kysymys: aiemmin oli alueneuvottelukunnat, sitten ne lakkautettiin. Ovatko ne tulossa takaisin? Vastaus: todennäköisesti alueellisuus tulee korostumaan, koska se nousee keskusteluissa paljon.

Todettiin, että rakennetaan kaikille -työryhmä on toiminut noin 15 vuotta Espoossa ja on hyvin suoraa demokratiaa. Vanhus- ja vammaisneuvostot ovat hyvää demokratiatoimintaa. Kysymys: miten voi antaa palautetta ilman sähköisiä välineitä? Vastaus: voi ottaa yhteyttä suoraan viranhaltijaan tai asiakasfoorumeihin/-raateihin.

Kysymys: ohjelma ei tee mitään itse, tehdäänkö osallisuusohjelmassa yhteistyötä? Vastaus: kyllä, esimerkiksi Olarin luontopolku.

Täyttä elämää -suunnitelmassa esitetään toimenpiteeksi, että vanhusneuvoston edustajat pääsevät lautakuntien kokouksiin, kuten Nuvan edustajat. Tuija Norlamo lupasi viedä asiaa tiedoksi konsernihallintoon. Vanhusneuvosto on jo aiemmin esittänyt toivomuksensa tästä ja uudistaa pyyntönsä. Todettiin, että tämä olisi hyvä valmistella. Lokakuun sosiaali- ja terveyslautakunnassa on asiana valtuustoaloite, että vammaisneuvoston edustajat pääsevät lautakuntien kokouksiin. Ehdotettiin, että konsernihallinnossa valmisteltaisiin esitys asiasta.

Päätös: merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi. Vanhusneuvoston jäsenet voivat lähettää Tuija Norlamolle kommentteja käsitellystä asiasta.

12. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta (15:15, a noin 3 min keskusteluineen)

12.1 Sivistystoimi/ Ida Stolt-Hagelberg

Sivistystoimi tarjoaa paljon toimintaa vanhusten viikolla, etenkin liikuntaa ja kulttuuria.

12.2 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Tapiolassa vietetään 24.10.2019 Ainoan avajaisia, jotka ovat laajemmin Tapiolan alueen kehittämistä. 6.11.2019 klo 18 järjestetään keskustelutilaisuus Tapiolan palvelukeskuksessa.

Keskustelusta: Kunnarlantie pitäisi korjata kehä III alkaen. Tiessä on pahoja kuoppia. Vanhusneuvosto pyytää, että TYT:n johto kääntyisi Destian johdolle, että tieosuus laitettaisiin kuntoon. Nostettiin myös Tapiolan alueen viitoitus. Sovittiin, että Sirkku Wallin toimittaa lyhyen lisäyksen HSL:lle osoitettuun kannanottoon, jossa esitetään eläkeläislipun aikarajoituksen poistamista.

12.3 Konserniesikunta/ Kari Sirviö

Konsernipalveluissa ei ole erityistä ikääntyneisiin liittyvää juuri tällä hetkellä.

12.4 Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Tehostetun palveluasumisen hankinta käynnistyy. Kotihoidon yhden maantieteellisen alueen ulkoistus toteutuu 2020 keväällä. Tarjouspyyntö on julkistettu. Vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen kotiin -palveluun on valittu tuottajat. Vanhuspalvelulain muutosesitys on lausuntokierroksella. Muutokset liittyvät toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittariston päättämiseen ja henkilöstön mitoittamiseen. Keskustelusta: olisi hyvä saada askelmerkit vuoteen 2023 henkilöstömitoituksen osalta.

13. Kevään 2020 vanhusneuvoston kokoukset:

klo 12.30-15.30 (tilat varattu klo 16 asti) keskiviikkoisin:

8.1.2020
12.2.2020
11.3.2020
22.4.2020
13.5.2020 lyhyt kokous ja järjestötapaaminen

Päätösehdotus: merkitään tiedoksi kevään 2020 kokoukset

14. Muut asiat

14.1 Digituen eettinen ohjeistus

Puheenjohtaja osallistui 7.10.2019 Uudenmaan alueellisen digitukiverkoston suunnittelun keskustelutilaisuuteen. Meneillään on digituen projekti. Sovittiin, että otetaan vuoden 2020 vanhusneuvoston ohjelmaan projektin esittely. Yhteyshenkilö on Tiina Markkula.

Käsittelystä: ehdotetaan, että samaan kokoukseen voisi pyytää Maritta Nevalaisen puhelintuesta ja Kirsi Remeksen (Sirkku tietää) → lyhyt esittely kaupungin digitukipalveluista. Katri: Suur -Matinkylän aluefoorumissa käsiteltiin digitukea. Kirjastoista saa digitukea.

Syksyn 2019 vanhusneuvoston kokoukset:

klo 12.30-15.30 (tilat on varattu klo 16 asti) keskiviikkoisin:

6.11.2019 (Valtuustotalo, Kokoomuksen ryhmähuone)

11.12.2019 (Valtuustotalo, Kokoomuksen ryhmähuone)

15. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.10.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

pöytäkirjan tarkastaja
Veronica Biaudet